

hvad der i Særdeleshed bringer mig til at anfæse Huseringen med det Slags Varer for uskedelig, det er den Fordeel, som Indkjøbet af de afflidte og forbrugte Varer giver saavel Samfundet som Fabrikanten. Det er en afgjort Sag, at de Folk, som saaledes kjøre omkring, skulle dem, der have afflidt og forbrugt Kobber eller Messing, af dermed, og de skulle dem ikke af dermed paa en vilkaarlig Maade, men de tage det efter en bestemt Værdi, ansat efter Vægt. Nu er det dog en afgjort Sag, at, naar man sælger til den, der har det directe Brug for saadanne Varer, saa kan man gjøre Regning paa at faae en bedre Priis, end naar man skal sælge til Andre, der igjen ved Handel med Andre skulle bringe Varerne derhen, hvor disse skulle bruges; thi det er vitterligt, mine Herrer! at de Fabrikker, vi have her i Landet, nemlig de ved Brede og Haraldskjær, bruge det gamle Kobber, som de saaledes indkjøbe, til at smelte om og gjøre Kobberplader af, og i den Skikkelse bliver det solgt, og anvendes da deels af Kobbersmedene og deels af Andre, der beskæftige sig med Fabrikation af den Art. Altsaa de Varer, der saaledes indkjøbes omkring hos Beboerne, dem kjøbe Fabrikens Udsendinge og bringe dem tilbage hjem, uden at man har nogen Risco, og uden at den, som sælger, er udsat for det Tab, som bliver en Følge af, at han maa bringe Varerne til en Kjøbslad og tage hvad en Marschandiser eller en anden Handelsmand, som kjøber dem for at vinde Fordeel, vil give derfor. Det er Noget, som jeg lægger megen Vægt paa, og jeg troer ikke, at det kan være skadeligt, at man paa den Maade bliver sine Varer quit, aldenskund det ligger udenfor min Erfaring, at der nogensinde har været Tale om, at de Folk, som nu for Støvskeparter drive Handel med Kobbervarer, opføre sig saaledes, at man skulde have Grund til at nære Mistillid til dem, enten for Bedrageri eller for noget som helst andet Ondt. Der er endnu en Post, som jeg under denne Sag ogsaa vil lægge særlig Vægt paa, og det er, at den Fabrik, som har den største Afsetning af tilvirkede Kobbervarer, navnlig omkring i Jylland, og maasse ogsaa i Fyen, er Fabrikken ved Flensborg. Nu ligger Fabrikken ved

Flensborg jo i Hertugdømmet Slesvig, og, hvis nu den danske Rigsdag sagde: Ja, den Fabrik i Slesvig maa ikke længere have den Berettigelse, som den igjennem en lang Mærække har havt, saa troer jeg virkelig, at det af mange Grunde, som det vilde blive for vidtloftigt her at nævne alle, vilde være noget uheldigt (Nei!), og jeg troer derfor, at det ikke er aldeles betimeligt, nu at tage dette Spørgsmaal under Behandling.

Den ærede Forslagsstiller udtalte sig om det belgiske Laug og det belgiske Laugs Skadelighed, forsaavidt Andre ikke kunde concurrere med det; hvorvidt nu dette belgiske Laug er stadeligt eller ei, skal jeg ikke udtale nogen videre bestemt Dom om; men det er vist, at det belgiske Laugs Interessenter ere allesammen statskyldige her i Landet, de svare Skat, ikke alene i den By, hvor de have deres Hovedoplag og hvor de statte af deres Ciendoms, og hvor deres Formand endog er blandt de høist Beskattede i Byen; men alle deres Førelser skulle svare Skat et eller andet Sted, de skulle tage Borgerkab i en By, og der skulle de svare Næringskat i Forhold til den Skat, der paalignes andre næringsdrivende Borgere. Det er jo iøvrigt slet ikke disse Folk, som have nogen særlig Berettigelse til at drive saadan Handel; det er Fabrikkerne, som have Berettigelsen til at lade deres Varer udsælge ved dem, de staae sig bedst ved at handle med. Naar nu Andre kunde forhandle Varerne ligesaa godt og paa samme for Fabrikkerne fordeelagtige Vilkaar som disse, saa er det jo dog soleklart, at Fabrikkerne ikke vilde have nogen særlig Grænd til at lade dem beholde Forhandlingen ene, der nu have den. Jeg troer ikke, det kan være i det Almenes Interesse at sige, at, naagtet en Fabrikant bliver bedre betjent af de og de Folk end af andre, maa han dog ikke beholde dem, fordi de andre skulle have den Næring og den Ret; jeg troer, det vilde føre os noget for vidt, om vi vilde sige, at man ikke maa benytte sig af de lovlige Hjælpemidler, hvorved man kan drive sit Værk billigst og bedst og i det Hele være bedst tjent, fordi Andre derved muligvis kunde gaae glip af en Næring, som de gjerne vilde have. Den ærede Rigsdags-